

Kohtuasi C-337/05

Euroopa Ühenduste Komisjon

versus

Itaalia Vabariik

Liikmesriigi kohustuste rikkumine — Asjade riigihankelepingud
— Direktiivid 77/62/EMÜ ja 93/36/EMÜ — Riigihankelepingu
sõlmimine eelnevalt hanketeadet avaldamata — Pakkumismenetluse
puudumine — Helikopterid „Agusta” ja „Agusta Bell”

Kohtujurist J. Mazáki ettepanek, esitatud 10. juulil 2007	I - 2176
Euroopa Kohtu otsus (suurkoda), 8. aprill 2008	I - 2195

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi — Kohtueelne menetlus — Märjukirja esitamine (EÜ artikkel 226)*

2. *Õigusaktide ühtlustamine — Asjade riigihankemenetlused — Direktiiv 93/36 — Erandid üldistest reeglitest — Kitsas tõlgendamine*
(Nõukogu direktiiv 93/36, artikli 6 lõiked 2 ja 3)
3. *Õigusaktide ühtlustamine — Asjade riigihankemenetlused — Direktiivid 77/62 ja 93/36 — Lepingute sõlmimine*
(Nõukogu direktiivid 93/36 ja 77/62)

1. Kuigi EÜ artiklis 226 viidatud põhjendatud arvamus liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtueelses faasis peab sisaldama asjakohast ning üksikasjalikku ülevaadet põhjustest, millele toetudes komisjon leiab, et asjaomane riik on rikkunud asutamislepingust tulenevaid kohustusi, ei ole üksikasjalikkuse nõuded märgukirja suhtes sama ranged ning märgukiri võib sisaldada ainult etteheidete esialgset lühikest kokkuvõtet.

seada kohaldada üksnes kindlaksmääratud juhtudel. Selleks puhuks on sama direktiivi artikli 6 lõigetes 2 ja 3 ammen-davalt ja sõnaselgelt loetletud need ainsad erandid, kui läbirääkimistega menetlus on lubatud. Erandeid reeglist, mille eesmärk on tagada asutamislepinguga tunnustatud riigihankepingute sektorit puudutavate õiguste efektiivsus, tuleb tõlgendada kitsalt. Et mitte võtta direktiivilt 93/36 tema kasulikku mõju, ei tohi liikmesriigid näha ette uusi läbi-rääkimistega menetluse kasutamise juhtusid, mida ei ole selles direktiivis ette nähtud, või lisada direktiivis sõnaselgelt ette nähtud juhtudele uusi tingimusi, mille tulemusena nimetatud menetluse kasutamine on lihtsam. Lisaks kannab erandile tugineda sooviv isik tõendamiskoormist selle erandi tegeliku esinemist tõendavate erandlike asjaolude osas.

(vt punkt 23)

2. Nagu nähtub eelkõige ka direktiivi 93/36, millega kooskõlastatakse riiklike tarnelepingute sõlmimise kord, põhjendusest 12, tuleks läbirääkimistega menetlust pidada erandlikuks ja seetõttu tuleks

(vt punktid 56–58)

3. Rakendades pikka aega järgitud ja endiselt järgitava praktika, mille kohaselt mitme sõjaväelise ja tsiviilcorpuse tarbeks teatava siseriikliku kaubamärgi helikopterite ostmiseks sõlmitakse lepingud mingit pakkumismenetlust korraldamata ja eelkõige eirates menetlust, mis on sätestatud direktiivis 93/36, millega kooskõlastatakse riiklike tarnelepingute sõlmimise kord (mida on muudetud direktiiviga 97/52), ja varasemas direktiivis 77/62, millega kooskõlastatakse riiklike tarnelepingute sõlmimise kord (mida on muudetud ja täiendatud direktiividega 80/767 ja 88/295), on liikmesriik rikkunud nendest direktiividest tulenevaid kohustusi.

Niisugust praktikat ei saa õigustada *in house* suhetega, mis tulenevad sellest, et eraõiguslikul ettevõtjal on kas või vähemusosalus nimetatud helikoptereid tootva äriühingu kapitalis, milles osaleb ka asjaomane hankija, mistõttu sellisel hankijal ei saaks kõnealuse äriühingu üle olla samasugust kontrolli nagu oma osakondade üle.

Mis puudutab riiklike huvidega seotud õiguspäraseid tingimusi, millele on osutatud EÜ artiklis 296 ja direktiivi 93/36 artikli 2 lõike 1 punktis b, sest need helikopterid on kaheotstarbelised, siis EÜ artikli 296 lõike 1 punkti b kohaselt võib iga liikmesriik võtta meetmeid, mida ta peab vajalikuks oma oluliste julgeolekuhuvide kaitseks ja mis on seotud relvade, laskemoona või sõjavarustuse tootmise või kaubandusega, tingimusel et need meetmed ei avalda ebasoovitavat mõju selliste toodete konkurentsitingimustele ühisturus, mis ei ole mõeldud spetsiaalselt sõjaliseks otstarbeks. Sellest tuleneb, et niisuguse varustuse ostmise, mille sõjalisel otstarbel kasutamine ei ole kindel, peab tingimata toimuma riigihankelepingute sõlmimise korra kohaselt. Sõjalistele korpustele tsiviilotstarbeliseks kasutamiseks helikopterite tarnimine peab vastama samadele eeskirjadele.

(vt punktid 38–41, 46–49, 60
ja resolutiivosas)